

L' ART DEL PAGÈS

Cabalcada agrícola de Sabadell.

Lo diumenje passat recorregué los carrers d' aquella ciutat la cabalcada ab que 'l «Gremi de Pagesos de Sabadell y sa comarca» volgué celebrar los travalls realisats pera la prompta inauguració de la «Caixa agrícola.»

Gracias á la agencia dels Srs. Costa y Jané va poderse disposar del grandió local que posseheixen al davant de la estació del carril y d' altrás cosas, que facilitáren molt la bona marxa y realisació del acte.

A cosa de las tres de la tarde sortia la manifestació agrícola per l' ordre següent:

Obria la marxa una bonica mula blanca cabalcada per lo corpulent minyó, Francisco Tubau y Padrós (a) Tomátech, enarbolant la insgnia de L' ART DEL PAGÈS, com á periódich portant veu del Gremi y per ser son director qui iniciá la idea y organisá la comitiva; seguint altrás duas cabalcaduras ab banderas catalanas que portavan los sócis Pere Puig (a) Pimpollo y Jaume Sabaté (a) Caseta.

Darrera d' aquestos seguia una colla de noys ab los noms de las poblacions de la comarca y los d' altres regions germanas, com Badalona y Sant Pol de mar, que se confongueren en amigable barreja ab los de Sabadell, Polinyá, Sentmanat, Creu-alta, Palau, Castellar, Sant Quirse, Barbará, Sardanyola, Ripollet, Moncada, Sant Cugat, Sant Llorens y Santa Perpétua; quals noms, escrits en tarjetons de fusta clavats prop del cim de forcas de batre y ventar y adornats ab flochs de color y euras, produhint un bon cop de vista per sa senzillesa.

Venia 'l masover de Ca 'N Roqueta ab lo fluviol y tamborino, los pulverisadors de ruixar ceps, sistema Daunís,

carregats d' aygua aromatisada ab Colonia, perfumant de passada á las noyas; los matxos de bast ab gabella, costals y cargas de carbó; la colla de llenyatayres y segadors; la carreta de bous del ferratje y los dalladors; lo de la Creu-alta, molt ben carregat de garbas de blat; la colla de batadors de Polinyá y varios segadors; matxos de Castellar, cridant la atenció ab sas viroladas moriscas, cabessadas y cascabellám, figurant la berema, ab las dauradas portadoras á curull tapadas ab los caparóns d' espart; lo carromato d' eynas ab las de tall de 'N Pere Grau (a) Terral-la, prempsa de vi de 'N Durán (a) Manyá francés y una bota, seguit de la colla de beremadors de Sant Llorens, precedint á la arada número 10, sistema Vernet de Beziers, perteneixent al Sr. Fontanet, tirada per un parell de bous, la qual cridá la atenció de tothom.

Terminava la cabalcada un gran carromato alegórich, en lo qual hi havia tota mena de fruyts y productes de la terra comarcans, llana en brut y cardots, aparatos Daunis viram y blat al davant en la plata-forma, constituhint la testera un grupo de rocas al peu del qual hi havian dos noys, un ab payola y altre ab mocador cenyit al cap, representant lo pá y lo vi, assentats á cada costat y recolsats respectivament en un cove de beremar, plé d' hortalisas y espigas y una portadora de rahims: un poch mes endavant, al mitx y dret ab una fanga á la má en actitud de treballar n' hi havia altre de mes avansat, cuberta sa testa ab la típica barretina musca. Al damunt del rocám hi anava assentada una noya de 15 anys, Antonia Altimira y Vinar-dell, vestida de pagesa ab ret de seda vermell al cap; rematant la alegoria l' escut de Catalunya ab la guardiola al centre y al cim la nova bandera del Gremi.

Tancavan la marxa las representacions del «Centre Catalá» de Sabadell ab son president y lo seu pendó; un bon número de sócis del «Foment de la Agricultura» de Badalona; los del Gremi de Sabadell, l' Ajuntament d' aquesta ciutat y lo diputat provincial Sr. Griera. Aqueix y los Alcaldes de Sabadell y Badalona y lo Sr. Ventura y Gausachs, president dels de Badalona foren portadors del pendó d' aquesta Vila, acompanyats del president del «Foment Industrial, Mercantil y Agrícola» de Sabadell y lo de la secció agrícola del mateix, D. Joseph Vilarrubias. La banda de noys del «Asil Naval espanyol» de Barcelona, colocada prop

del Ajuntament, tocà diferentas pessas de música, durant las duas horas de curs de la manifestació cívich-agricola ab tan bon éxit realisada, com ho proban los continuats picaments de mans del públich y societats, al passar per lo seu davant.

La cabalcada terminá en la Plassa de la ciutat, al davant de la Casa Consistorial, després de colocats los pendons del «Centre Catalá» y del Foment badaloní al balcó principal del Municipi, desde ahont lo director de L' ART DEL PAGÉS, Sr. Tobella, esplicá l' objecte de la important manifestació y la significació de la guardiola, com símbol de la «Caixa agrícola» de la comarca, que anava á instalarse en Sabadell; acabant los Srs. Alcaldes d' aquella ciutat y de Badalona per donar respectivament las gracias al públich, per lo comportament observat y per la bona acullida dispensada als badalonins.

Lo Municipi sabadellench, volgué obsequiar á Badalona ab un sopar improvisat que resultá excel·lent. A ell hi foren convidats los representants de las diferentas Corporacions que havian prés part al acte y 'ls alcaldes comarcans, entre 'ls que tinguerem lo gust de saludar al Sr. Arús, de Castellar.

No hi faltáren los corresponents parlaments, iniciantlos lo Sr. Ventura, seguint lo Sr. Parés, alcalde de Badalona, lo Sr. Tobella, lo Sr. Griera y l' Alcalde de Sabadell. Lo Director de L' ART DEL PAGÉS agraí en l' ánima las frases que se li dirigiren per part dels que feren ús de la paraula y aprofitá la ocasió de trovarshi 'l representant del districte pera reiterarli la protecció decidida á la «Caixa agrícola» de lo qual prometé ocuparse'n en la Diputació Provincial.

La festa, donchs, del diumenje últim, deixá grats recorts á tots. En nom dels de Badalona doném las gracias als de Sabadell y per encàrrech d' aquestos las trasmetém espresivas també á aquells.

Devém acabar manifestant nostre agraíment á las personas que tan bé nos secundáren pera sortir airosos del encàrrech á nosaltres confiat. A ellas se deu en bona part l' éxit alcansat, y son: la agencia dels Srs. Costa y Jané, inclús sos dependents; lo Sr. Pellicer Monseny, dibuixant; lo consóci Isidro Perich; lo jardiner Joan Badia y las casas Folch, Badia y altres vehinas que 's prestáren gustosas, á la menor insinuació.

CORRESPONDENCIA

Arbós 27 de Juliol de 1890.

Sr. D. Francisco X. Tobella y Argila.

Barcelona.

Mon amich Director: Permetim fer un estracte de la sessió última que hi hagué á Roma, sobre la peronóspora de la vinya; no desconeguda per tothom pero si ignorada per la majoria de nostres viticultors espanyols los quals tenen la enfermetat á sobre, la combaten, la tocan, veuhen sos funestos fenòmens ab sas varietats d'invasió, terrenos ben sulfatats y 'l rahim se mor ab la gran verdor de fullas; altres moren fullas y rahims junts; altres no aplican remeys al veure la temporada que favoreix als fruyts actuals perquè están creguts que 'l mal ja no pot apareixer ab rigor ó que l' any vinent ja no será dels mes funestos; lo cual tot aixó y molt mes que eria la ignorancia fá que 'm mogui la ploma pera 'ls que siguin atents á escoltar lo que la verdadera ciencia y experiencia ha donat á llum reunits en congrés internacional com es á Roma: allí hi havia los mes ilustrats del Univers viticola y agrícola.

Tres son donchs las manifestacions de la peronóspora, molt distingibles prácticament per los seus caràcters patològichs: la de las fullas, la dels rahims y la dels sarments. La de las fullas es universalment coneguda y avuy ja tot viticultor sab lo modo de defensarse. La dels rahims es la mes complicada é ignorada per molts mils pagesos, la cual fins que 's farà universal ha de costar tant ó mes car que la de las fullas y segons se veu es molt senzill lo combatrela, contant ab que los pagesos no 's deixarán seduhir per la desidia y rutina, ó confiant ab las anyadas; que las anyadas hi poden influhir molt, no hi ha cap dupte, pero d' aixó no s' en pot refiar ningú, porque del mal may se'n acaba la mena y l' home sempre deu estar previngut, que ab la previsió y la ajuda de Deu tothom logra son fi.

La dels sarments es la que mes sérios cuydados exigeix y es la propagadora interiorment de la plaga al cep: aquí está donchs la solució del present escrit.

Ningú ignorará ó 'm desmentirá que al presentarse 'l mildiu á Europa fou al Septiembre y primers d' Octubre, y

tothom sap que cada any se apressura mes, lo cual hi ha climas que presenta á simple vista al moment que hi ha fullas al cep: ¿que ho fá aixó? ¿com se logra lo extermini preventiu? (salvo nous experiments climatològichs locals) aném al grà.

Lo apareixer tant prompte la peronóspora al desentrotllo del cep, ho fá que los anys anteriors no se ha combatut ab la energia que requerexia y com es un parássit que no mor may; viu á sobre la terra; á sota d' ella; al tronch y pell mes tendre y sech del cep; no desapareix per lo rigor del hivern, sinó que son germen está parat á esperar nova admósfera favorita per arrelar allí ahont pugui, com son totas las parts verdas del cep interiors y exteriors y á todas las plantas y arbres del globo conegut, sent aixis que s' ha de combatre del modo següent: 1.ª tan prompte hi hagi un pam de brots, dósís débils ab la cals grassa may en pols: 2.ª poch avants ó poch després de florir los rahims, dósís aumentadas: 3.ª al principi de la maduració del rahim, dósís triplicadas á la 1.ª. Aquestas son imprescindibles per mes que durant 5 anys no si vejés invasió de mildiu y pera salvar los rahims del any vinent, al ser cullits los rahims es forrosa la sulfatada dels sarments dobles y brocadas vellas y dósís algo crescudas ó imprescindible una sulfatada del 3.º sense cals á las socas del cep avants de brotar, quan la sava ja mou algun borró, pero may que sigui brotar; sempre que l' any passat hagués sigut invadit per la peronóspora.

Lo pagés que sulfatará al 3º sense cals avans de brotar; á una lliura per carga y una lliura de cals al pam de brostada; á 1 kilo per $\frac{1}{2}$ de cals avans ó després de florir los rahims; á 2 ó 3 kilos al madurar lo fruit y al 3º després de cullits los rahims, te assegurada la invasió de la peronóspora del rahim pera l' any vinent y si en sa actualitat d' any li convé sulfatar mes vegadas pera salvar las fullas, tindrà de ferho tantas vegadas com cregui convenient: lo procediment á que se refereix la següent recepta es no mes preventiva pera l' any que vé, per mes bona cullita y sanitat que hi hagi un any. Quants aquest any han volgut estalviar una sulfatada y á horas d' ara ni ha que ja no hi son á temps en molts punts baixos ahont lo mildiu s' ha estés. Lo Blak-rot comensa ja sa campanya y Déu ho vulga que tothom puga cantar gloria.

Consideránt que 'ls que favoreixen la agricultura, sinó aprenen res ab mas correspondencias sapigut son contingut per tothom, al menos tampoch s' ho pendrán ab malicia ó crítica per la poca importancia que tenen, y consideránt que lo poch que escrich es per interés de tothom, espero me dispensarán la molestia que ocasiono als suscriptors d' aquest setmanal ilustrat, dirigit per lo senyor Tobella, que molt mes mereix que la recompensa que se li dona, esperánt se servirà insertar ma parodia.

Es cuan pot dir per avuy S. S. S. y amich.

JUAN MIRAVENT Y COLOMER.

Secció d' agricultura práctica

Sobre ferratjes.

Haventnos demanat un senyor suscriptor si entre nostres relacions li podriam proporcionar grana de *trepadella* de entera confiança, haventho alcansat y quedantne encara alguna partida, ho notifiquém a tots los nostres senyors suscriptors per si algun altre 's trobava en lo cas de plantarne essent com son ja molts los que per resultas de la plaga filoxérica han tingut d' arrencar sos vinyats substituhintlos per altres cultius ó be per fer descansar las terras avans de plantarhi ceps americans y no podent recomanar res mellor, en terras de secá, que la plantació de dit ferratje, fem seguir aquest avis d' una breu relació de lo que es la

TREPADELLA (*Hedysarum*)

Aquesta planta farratjera per exelencia, rústica y molt vividora en tota mena de terras, prefereix no obstant las terras calcáreas y fins las pedregosas. Si bé en las comarcas ahont es conegut mes ó menos son cultiu hi ha algú que la sembra sola, es de molt preferible y, com s' acostuma, associarla á una sembrada de blat y millor d'ordi ó cibada lo qual fa que essent aquella bisannual se treu partit

de la pessa de terra ab un altre esplet mentres aquella arrela durant lo primer any. Lo segón any que es cuant està ya en producció, se dalla lo farratje quant està en fló, generalment á primers de Maig, (1). Arribant á quedar després per lomes de Juliol, si ha sigut favoregut per alguna pluja, ó en Agost un rebrot bastant apreciable que pot ferse pasturar y aixís sucesivament si se creu convenient, lo qual no se aconsella sobretot en lo primer any de producció, durant tres ó quatre anys, que sol estar en bona producció y allavors queda sempre lo camp en magnificas condicions per sembrar altre vegada qualsevol grà de es-piga.

Com á farratje, creyém que no te rival, puix á mes de ser de gran producció, té un gran valor nutritiu: tots quants lo coneixen lo prefereixen al mateix aufals (2) sech, tenint sobre l' aufals la ventatja de no meteorisá las bestias, podentse donar en tot temps de l' any.

Per assegurar lo resultat de una bona plantació de trepadella, ha de proporcionarse grana de confiança; puix te que ser de la última cullita, altrement, si fos ya vella no naixeria la major part.

Secció de noticias agrícolas.

Máquina de batre.—Desde l' endemá de S. Pere fins lo dia 3 del mes que som, la máquina de batre ha treballat á Badalona. Al dia següent se trasladá á Sta. Coloma, ahont deu fer unas quantas batudas.

Lo blat proporcionat á la máquina dels Srs. Moratona, Genís y Bureau per iniciativa del «Foment de la Agricultura» de dita Vila, puja á unas quantas mils garberas; y per consegüent un bon número de quarteras de grá y bastants quintás de palla, ben batuda.

---

(1) Se fa assecar, deixantla al sol dos ó tres dias y entrantla despres aixupluch.

(2) Entre altres los vaquers de Sabadell no n' gastan d' altre per las vacas de llet

Mercats, firas y cullitas.

Exportació de blats.—Continuá en gran escala la exportació de blats del Mar Negre.

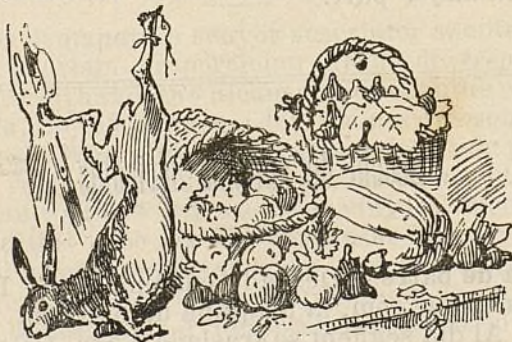
Han passat los Dardanelos 20 barcos ab càrrech de dit article, dels quals 7 van destinats á Gibraltar y cap á ports espanyols.

Si fossin unascuantas matas de tabaco, encara que sigués per medicina, no tinguén cuydado, que «La Tabacalera» s' encarregaria de ferlas desapareixer per medi dels carrabinyers, imposant una multa als particulars, com acaba de succehir á Canet de mar.

No fa gayre temps que publicárem un escrit en L' ART DEL PAGÈS demostrant lo *contraband de blat* que venia fent-se per aquet mateix conducte, sense que ningú s' haja cuydat d' esbrinarho, per mes que hi haja qui li tocaria evitar semblant abús, que tan perjudica al Erari públich.

CALENDARI PATOLOGICH-AGRÍCOLA.

AGOST.

Mildiu.—No olvidarse de fer desseguida la tercera sulfatada als ceps, los que 'ls hajan operat no mes duas vegadas, donchs encara 'l mildiu podría perjudicarlos fàcilment.

Es precis comensar á pensar en los atuells y eynas de la berema, á fi de tenirlos nets y preparats oportunament; donchs si bé la cullita dels rahims no 's practica fins lo mes vinent, cualsevol contingencia podría fer necessari l' apresurament de dita operació.

ESTAMPA DE VÍCTOR BERDÓS, CARRER DE LAS MOLAS, 31.—BARCELONA.